

νική οὕτη παρατήρησις ἦναι ὀρθή ἢ μή, ἄλλος λόγος· ἀλλ' ἐκ τούτου πῶς συναγεται πρῶτον ὅτι ἡμεῖς ἐπὶ ἔαμεν ἐπιτοὺς ἐπιτιμίας τοῖς ἀρίστοις τῶν Καλλιτεχνίων (οἷοτι εἰς παραδειγματικὴν κατασκευὴν τῆς θεωρίας ἡμῶν καὶ τινος τούτων ἐξωνομάταμεν); Διούτερον, διὰ τί, ἐάν ἡμεῖς δὲν εἴμεθα Πλάτωνις καὶ Ξενοφῶντες ἐν τοῖς λόγοις, διὰ τί δὲν ἔχομεν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ θαίνωμεν εἰς τὰ ἔχνη τούτων; ταπεινοτεχνίται τοῦ ἐν λόγοις καλοῦ καὶ ἡμεῖς, ὡς τόσοι ἄλλοι καὶ θερμοὶ θεράποντες τοῦ γνησίου καὶ ἀηῶου ἑλληνισμοῦ, ἀκολουθοῦμεν τὰς ἀρχὰς τῶν μεγάλων τῆς τέχνης διδασκάλων, ἐραρμόζοντες οὕτως τὸ κατὰ δύναμιν· καὶ αὐτε φρονοῦμεν πάντη ἀνεπίληπτον καὶ ἱκανῶς δικαιολογούμενον νὰ βίβτωμεν ἐπὶ τοῦ χάριτος, καὶ νὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸ φιλόκαλον Πανελλήνιον τὰς ἰδέας ἡμῶν (καὶ μάλιστα ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων) πάντῃσιν ἀκαλίεις καὶ ἄρρυθμοις, καὶ παραρῶντος ὡς ἄντινες θανατολόγοι χυδῆτοι, ἢ ξενολόγοι ἀπειρόκαλοι οὔτε πάλιν διὰ τοῦτο κομπάζομεν, οὔτε ἢ μεῖς λέγοντες, εὐτε ἄλλων λεγόντων ἀνεχόμενοι, ὅτι ἐσμὲν Φειδίαι τινές καὶ Πραξαῖλοι ἐκ τοῖς λόγοις, αὐτὴν τὴν ἀκέραιον ἤδη κατέχομεν τῆς καλλιτεχνίας καὶ φθάσαντες εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

Δὲν ἠθέλωμεν, λέγει, δι' ἐπιθυρηθῆναι νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι αἱ λέξεις *θῶκος* καὶ *λέσχη* εἰσὶν ἑλληνικαί. Πόσον παράδοξον τοῦτο! Ἄλλ' ἢ Πανδώρα δὲν ἐμὲμνησθη ἡμᾶς ὡς χρησαμένους λέξεσι μὴ ἑλληνικαῖς· πῶς λοιπὸν ἡμεῖς ἠθέλωμεν ἀναλαβεῖν τὸν ἀγῶνα νὰ δι' ἐπιθυρηθῶμεν τόσον εὐθιῶς τὸ ἐναντίον; Ἡ ποία λέξις ἢ φράσις ἐν τῆς μακρῶν ἡμῶν ἀναπτύξεως περὶ τούτων τῶν δύο ὀνομάτων ὑπερφάνη δ' ὡς πρὸς τὸ τοῦτο; ἢ μὲν λέξις *θῶκος* ὀνομασθῆναι ποιητικὸν μεταμπίσμα καὶ δυσνόητον παρὰ τοῖς πολλοῖς. Ἀπεδείξαμεν ἐξ ἀρχῶν ἀντικρατικῶν, ὅτι τοῦτο οὐδὲν ἄλλως θλάπτει, ποριθῆντες καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοδώρητου, ὅθεν μετεγράψαμεν τὴν φράσιν, οὐχ ἵνα θεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ λέξις ἀπλῶς ἀπαντᾷται παρὰ τοῖς Ἑλλήσι συγγραφεῦσιν, ἀλλ' ὅτι περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ἐχρησάτο ταύτη τῇ ἐκκλησιαστικῇ λέξει. Ἡ δὲ φράσις *διαλεκτικὴ λέσχη* ἀπεκρίθη ὡς μὴ τόσον ἐμφαντικῆ, ὅσον καὶ ἡ *διαλεκτικὴ φλυαρία*· πρόκειται λοιπὸν περὶ τοῦ ἐμφαντικοῦ ἀπλῶς τῆς φράσεως, καὶ οὐχὶ περὶ τῆς ἐπιβαρότητος αὐτῆς. Ἀπεδείξαμεν ἐκ τοῦ Σωκράτους (ὅθεν μετέγραψεν ὁ Συγγραφεὺς τὴν λέξιν, καὶ ὅπου ἀνεδιφῆσαμεν ἡμεῖς τὴν κυριολεξίαν καὶ ἀκρίβειαν διὰ κόπων οὐ; ἐνόμισε περιτοῦς ἢ Πανδώρα), ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν δίκαιον. Καὶ ἄλλως δὲ ἡ *διαλεκτικὴ φλυαρία* προσπίπτει εἰς τὴν ἀκοὴν ἡμῶν ὡς ἀπροσδιόνυστος συναρμογή. Ἐάν ἔλεγεν ἀναλελυμένως, ἢ τῶν *διαλεκτικῶν φλυαρία* ἤθελεν εἶναι οἰκειότερον. Καὶ ἐν ταῖς συγγραφεῖσιν ἡμῶν μικρὰ τὴν παρεκβολὴν εἰς τὸ τοῦ λεγομένου δικαιολόγησιν καὶ εἰς διατράνωσιν ἐτέρας τινὸς γλωσσικῆς ἀρχῆς.

Ὅφειλομεν νὰ ἀποφεύγωμεν τοὺς ἐκ τοῦ σύγγεγυς τερατώδεις καὶ ἀσυμφυεῖς συνδυασμούς λέξεων ἢ σχηματισμῶν ἢ ἐκδοχῶν ἀρχαιοτέρων μετὰ ἄλλων πινῶν κοινοτέρων καὶ τετριμμένων, ἅπερ ἀποστρέφεται ἢ

ἀκοὴ ἡμῶν ὡς ἀθήνη καὶ παράφωνα, κατὰ τὸ μὴν ἐκ τοῦ ποιγγιῶ μου, ἔπερ ὁ κακίσιος ὀρθῶς καὶ διαφύρας ὡς μακαροκλὸν Κορῆς, τοσοῦτοι κατὰ δυτοχίαν ἐν πολλοῖς ἐπιλοτιμῆθη νὰ τὸ ἱφαρμόστ. Οὐδὲν λέγομεν, εἰρ' εἰπεῖν, *χωρὶς ἄλλο* ἀντὶ τοῦ πάντως, κατ' ἀνάγκην. Ἄλλ' ἐάν εἴπωμεν ἐπὶ ταύτης τῆς σχηματικῆς *χωρὶς ἄλλο* (ὡς λέγομεν μετὰ γενικῆς *χωρὶς αὐτίως* κ-λι, εἴπει ξενήκουστον καὶ ἀντιβάνει εἰς τὴν κρηταιῶν δύναντιν τῆς οὕτως εἰσιτομένης ἀκοῆς; προτιμότερον νὰ ἐξαλειφθῆ τὸ φρασεῖδιον, ἐάν δὲν ἀρέσκη, ἢ νὰ μετασχημασθῆ εἰς τὸ *χωρὶς ἄλλο* (ὡς φαίνεται πῶς ἢ Πανδώρα διδάσκουσα ἡμᾶς διὰ τινος κυριογραφίας τοῦ ἄλλο ἐν τῇ Ἀπαντήσῃ ἡμῶν, ὅπου μετεχειρίσθημεν τοῦτο τὸ φρασεῖδιον· ἐάν δὲν ἦναι τυπογραφικὸν λάθος καὶ τοῦτο μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν). Διότι ἄλλως πρέπει νὰ λέγωμεν καὶ μὲ τούτου, ὡς ὅθεν συγκεκομμένοι ἐκ τοῦ ἀκριβεστέρου μετὰ τούτου ὡς εἶπον καὶ τὰ *θεῖω* τῷ ψῆφῳ, καὶ διὰ τὰ ἴσως, καὶ τὰ παραπλήθια ἄμουςα παραφωνήματα τῆς Κορῆς γλωσσικῆς.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς διακρίσεως τῶν ὑποσημειωσίων ἐπιπὼν αἱ πλείστα εἰσὶν ὅλως μετεσκευασμένοι, καὶ ἄλλαι ἰδέαι συυρασμένοι, καὶ πολλάκις εἰς πᾶν τὸ ἐναντίον καταντῶσαι, οὔτε ἀστερισκοί, εὐτε ἄλλα σημεῖα ἔχουσι χώραν, ἀλλὰ μόνον πλατύτεροι ἀναπτύξεις. Τοῦ λοιποῦ ὅμως καὶ περὶ τούτου θέλομεν ἐπιμνησθῆναι τὸν ἐπικριτῆν, ὅσον εἴσοι.

Τούτων καὶ τῶν τοιοῦτων ὑποσημειώσεων ὑπὸ τῆς Πανδώρας, διὰ τί νὰ μὴ κατακριθῆ ἢ Ἀπάντησις ἢ συγχοινοτήτης καὶ παραβατικῆ καὶ μόλις ἀνεκτῆ ἢ μὲν ἐπὶ τῶν γενναῖος φιλοσοφίας; Ὅσον δὲ περὶ τῆς Γραικωρωματισμοῦ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πράξεων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, εὐνάμεθα, ἴσως νὰ ἐκλάβωμεν τὴν σιωπὴν ὡς συγκαταθεσιν. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς διαπραγματευσεως τῶν δευτεριούτων ζητημάτων.

Ἄλλ' ἐκἀνέρχεται πάλιν ἢ Πανδώρα εἰς τὸ κύριον θέμα, σημειοῦσα ἡμῶν νέον χειρόγραφον τοῦ Μελετίου ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Εὐγένιος ζῶν ἐν Ῥωσσίᾳ. Καὶ ὅτι μὲν ὁ Εὐγένιος εἶχε μετ' ἑαυτοῦ τὴν ἱστορικὴν ταύτην χειρόγραφον, τοῦτο φαίνεται ἐκ πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, καὶ ἡμεῖς ἐσημειώσαμεν ἐν τοῖς Πρωτοῖς λεγομένοις, καὶ περὶ τούτου οὐδεμία ἐστὶν ἀμφισβήτησις ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ Φιλολογίᾳ. Τοῦτο δὲ ἐκ τῆς περιφρονητικῆς ὁ Ἐπικριτῆς (ἐξ οὗ ἠδύνατο ἐπιτετατῶν αὐτῶν τεκμηρίων συναγαγεῖν, ἐάν ἤθελε, περὶ τὸ εὐκόλου ἐν Ῥωσσίᾳ ἀνευρέσεως τοῦ χειρογράφου, ἐάν καὶ ἐκτινος ἐν παραθύρω ἀποκειμένης λατινικῆς σημειώσεως), κατέφυγεν εἰς τι βιβλίον τῆς Ῥωσσοῦ φιλολογίας, καὶ ἐκεῖ εὐρῶν τὸν Εὐγένιον αὐτοῦ φροντὰ τοῦτο, μεγάλην ταύτην νομίζει ἀνακάλυψιν ἐσφαλῶς αὐτῶν γράμμασι μεγάλοις (ὡς φησὶ) ἐκ τῶν ἀνακάλυψεων, καὶ τοσοῦτον φαίνεται ἐπὶ τῶν εὐρῶν τούτῳ ἐγκορυλλιζόμενος, ὅσον αἰσχυνόμενος εἰς πρότερον ἀγνοία. α Ὅμωλογοῦμεν, λέγει, τὴν ἀποβίαν μας » (ἦτις ἐντὸς ὀλίγου μετεβλήθη εἰς ὅλον ἐναντίον κατὰ φύσιν). Τραχεῖα ἢ λέξις! ἄλλ' ἔπειτα ἐξαλειφθῆ ἐπιδηξίως δι' ἄλλον, ὡς θέλομεν ἰδεῖν. Ἄλλ' ἔπειτα ἐκ τῶν ἐπιδηξίως δι' ἑαυτοῦ τὸ δνειδος τοῦτο τῆς ἀμαρτίας